

Patriotiska tankar om compositioner,
eller: förening emellan partier.
Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe,
1771.

1771

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

PATRIOTISKA TANKAR

Ev. A

771

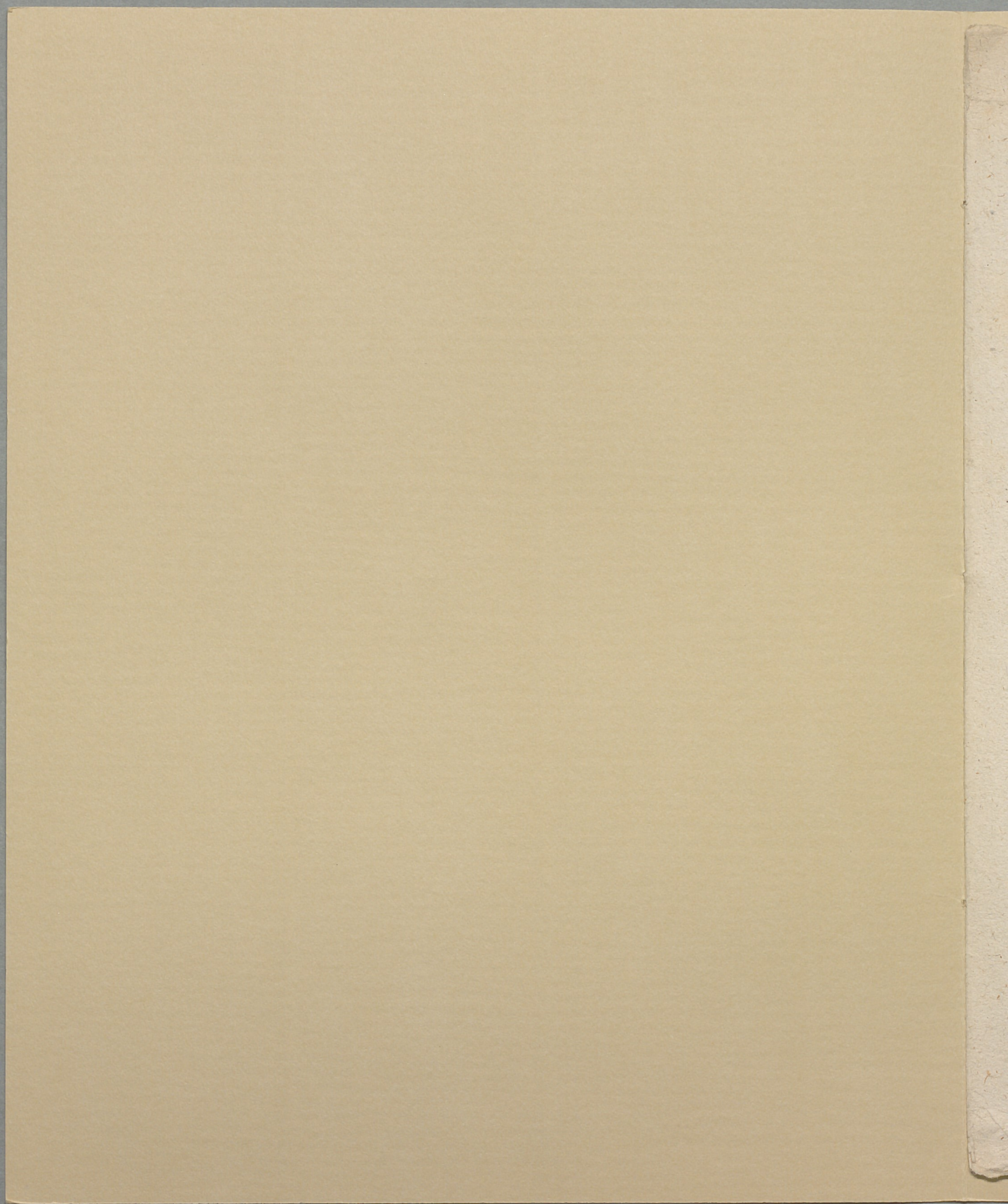
Sv. Saml.

Polit.

3v.

(8m)

1700-1829

1771
EXA

19.

1190
Su. Saml.
Vol. 8
C. 11
1760-1829

Patriotiska Tankar

Om

Compositioner,

Eller:

Förening emellan Partier.

STOCKHOLM,
Tryckt hos CARL STOLPE, 1771.

Se Svar

1192

10

Smithsonian Institution

Washington, D.C.

Department of Geology

U.S. Geological Survey

Så en tid, då man så mycket talar om Säm-
ja och Enighet, men merendels utan
at säga i hvad affigt och til hvad
ändamål wi böra förnas, och då
man i Bofflädorna får se så många lösa Moraler,
som predika om Enighet för Folket, men utan at
wisa skillnaden emellan en Riksgagnelig och en Lands-
fördärfwelig Enighet; har jag ansedt nödigt och enligt
min plikt mot et färt Fosterland, at skrifa något i
detta wigtiga ämne, til uplysning för dem af mina
Medborgare, som häruti torde tarfwa någon mera
kundskap och behöfwa handledas af Sanningens ljus;
på det de ei af några irrblos måtte förledas och fa-
ra wilsse om rätta wägen.

Det ordet Enighet är i sig sielst oanska wac-
fert; men kan misbrukas när därunder idjas stade-
liga affigter. Et äfwen så wackert ord, nemligen
det ordet Säkerhet, war wid sidsledne Riksdag
mycket gängse, och utbrast omsider i en så kallad
Säkerhets-Act; men blef dock af Rikens Ständer
med rätta förkastat, såsom ei öfwerensstämmande
med Rikets Grundlagar. Här af ser man at et wac-
fert och lysande ord ofta kan sätta färg på en Sak,
men des inra halt och värde kan dock ei där af
för-

förbättras; dock fordras kunnare och uplyst Folk för at kunna inse följderna af en Sak, särdeles då han är inweflad och likasom bortadmd bland stenfagra och lysande ordafätt. Hade Rikens Ständer funnit Sakerhets-Acten wara nödwändig til befordrande af Sakerhet för Nationen; så hade han ei blifwit afflagen. Se här bewis, at det ordet Sakerhet, ochuru det war äfwen så wällingande som Enighet, ei gjorde tillfyllest, när sjelfwa saken ei därmed inslände. Om de samma som 1769 så mycket ropade på Sakerhet, nu äfwen så häftigt ropa på enighet, kan wäl en tänkande människa då undgå at derwid göra sina ställiga anmärningar? Af det framfarna lærer man at ei blindt wis antaga alt för godt, hwad som wid häftigt påseende synes hafwa stett därpå; utan man bör undersöka i hwad affigt och til hwad ända man söker impräcla hos Folk sådana föresällningar, som på långt håll synas wackra; men hålla ei profwid närmare granskning, och då torde man sinna at wisa ensidiga affigter ofta äro förborgade under de stenfagraste Preterter.

Om det skulle befinnas, at någre af dem som 1769 så mycket talte om Sakerhet, sedan sjelfwa gjort inbrott i Folkets walfrihet och således betagit dem den Sakerhet Nationen bör äga, at fri och obehindrad få förrätta sina Riksdagsmans-Wal: Så frågas, hwad förtroende en uplyst allmänhet kan hafwa för dem som således den ena tiden synas förswoara den allmänna Sakerheten, och den andra tiden sjelfwa kränka densamma? Jag frågar på medborgertighetens wagnar, om det är rimligt, jag wäl ei säga billigt, at alla de Medborgare, som li-

dit

dit olagligt intrång wid sednaste Riksdagsmans-
Walen, böra åtnöjas därmed, at män förmanar dem
at wara eniga, det är: ei knota öfwer Embetsmän-
nens tiltagsenhet; utan tåga och tåla den oförrätt
man dem tilfogat, och om någon wågade påstå at
Rättwisa, Sanning och Lag borde få sin förnö-
jelse, skulle den anses för en Twedrågts-ålskare och
den där utsår oenighets-frön? Om man med de wäl-
taligaste ordalag på et pråktigt sätt afsnålade Sä-
kerhet och Enighet för Folket, hwad wore Ratio-
nen därmed bettent, när den i sjelfwa wärket, genom
Embetsmäns åtgård, nödgos sakna den förra, och
föliakteligen ei får bibehålla den sednare? Ålskade
Medborgare! Böra wi ei en gång lära oss at tänka
sjelfwa, eller skola wi blindtwis följa med strömmen,
och den ena tiden tro at det fattas oss Säkerhet,
när de myndige i Landena befalla oss så tänka, och
åter en annan Tid på et enfaldigt sätt låta öfwer-
tala oss at ingå i någon förlikning eller förening på
Rättwisans befostrnad?

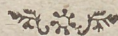
När en Tänkande Medborgare och rättssint Pa-
triot får höra talas om förlikning emellan Partier,
til winnande hwaraf man drifwer på det högsta Se-
do-Läran om Sämia och Enighet, då låter han sig
ei förstusås af det ordet Enighet, så at han faller
i någon Politisk dwala; utan han undersöker saken
närmare och finner tydeligen hwad stor åtskilnad det
är mellan den Enighet som förenar äkta Patrioter
til kärlek för det allmänna bästa och förswar af
Rättwisans helgade Lagar, och twårtom den Enig-
het, som förenar egenmyttiga Medlemmar til et skæ-
deligt samband, hwars orene affigter äro stridande

mot Samhällets gemensamma wäl. När Patrioten på sådant sätt gjort en förnuftig Distinction mellan en Riksgagnelig och Riksförderjwelig Enighet, så finner han ei betänkeligit at göra sitt wäl, utan han tar då med trygghet an de förnas Parti; ty han ser at han ei kan förena sig med de sednare, med mindre at icke hans Samwete, Åra och Dygd jämte Fäderneslandet måste stå i sticket.

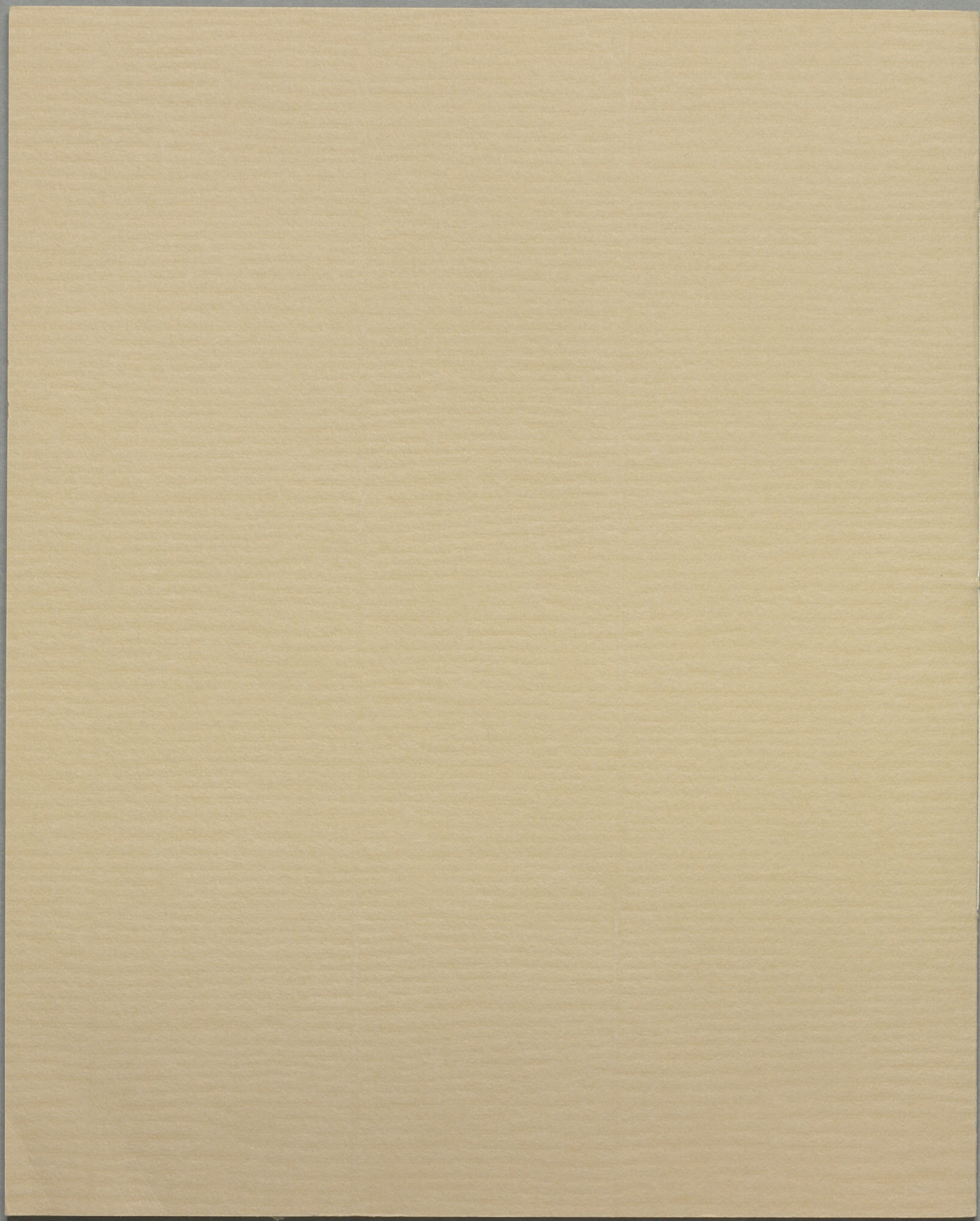
När en Stor Konung wil förena sitt Folks hjer-
tan; slute wi billigt, at Dess Höga affigt är, at de
måtte förenas til at nitälsta för Lagarnas Helgd, så
som det säkraste medel at befrämja Nationens Säll-
het. Häruti instämmer hwar Patriotisk Medborgare.
Som Fäderneslandets bästa är det Stora Föremål
hwarthän Patriotens ädla begär syfta: så äro och
Sanning, Rättwisa och Lag de grunder hwarpå
han stödder allt sitt företagande. Patrioten förenar
sig gierna med dem, som häruti tänka med honom
lika. Han älskar den Sämja och Enighet som bi-
drager til et godt ändamål. Han förenar sig deri,
at den som äger förtienst och skickelighet, bör winna
befordran, fastän lyckan ei gynnat honom med högre
börd. Han förenar sig deri, at ei personlig't hat och
agg må få råda. Han skonar medborgaren så länge La-
gen skonar honom. Han wisar människo-kärlek så
långt möjeligit är utan at fränka Rättwisan och lå-
ta en oskyldig menighet umgälla hwad Lagbrytaren
förtient. Så långt går Patrioten i sin enighets-lära,
men den som wil föra honom et enda steg öfwer
denna gränsten, den anser han för en Försörare. Han
känner sina dyra plikter mot Medborgare och Fäder-
nesland. Han kan således för Samwetetets skull ei
in-

irgå i någon förening som syftar på at inskåpa ho-
nom i känslolöshet, lumbhet och kallsinlighet mot sitt
Fosterland. Han älskar den laglydige Medborgaren.
Han är fogelig och retas ej af hån- och löfnad; men
finner han brott emot Rikets Grundlagar wara be-
gångne, då ser han hwad farliga och högst skadeliga
följder det skulle kunna medföra om de blefwo o-
nåpste. Han finner då nödwändigheten och billigheten
däraf, at kärlek för Rättwisa och Lagarnas Helgd
måste här öfwerwäga all enskildt människo-kärlek,
och at en otidig släthet och straffbar efterlåtenhet ei
bör äga rum, när Frihet och beswurna Regerings-
Lagar äro i fråga. Han upeldas därför af et ädelt
nit för war Sälla Constitution och röres af en Pa-
triotisk Öfwer om han finner någon som wägar göra
försök däremot. Om sielfwa Lagbrytaren wil sty-
la sig under Enighetens-Manteln, och af fruktan för straff
ropa på Sämja och Enighet, bör han af Patrioten
wänta sig detta swar: Min wän! Om jag med mitt
stillatigande och samtycke gör mig delaktig i ditt
brott, bör jag icke allenast med skäl frukta för all-
mänhetens röst, som jag då säkert finge emot mig,
utan jag hade ock förwisso at wänta den Heliga Gu-
dens rättfärdiga hämd; Ty flere ställen i den Heliga
Skrift öfwertryga mig därom på det kraftigaste, och
utom andra exempel där finnas, wil jag blott näm-
na Eli, som HERREN straffade med en hastig ond
brådödd, för det han wäjade en otidig släthet mot si-
na orättrådiga barn som woro Folkets plågare.
Bort det, at jag skulle så försynda mig och deltaga
i din ondsko. Nej, Nationens Frihet och Rätt är
mig ännu om hjertat. Jag följer Lagarnas före-
skrift.

skrift och mitt Samvetes öfvertygelse. Om du då med en ångla-tunga talte för mig om Enighet; Så blir jag dock aldrig enig med dig at skydda Lagbrott eller försvara sådana tilgripare, som på et ejenlyttigt och samvetlösst sätt riktat sig på allmänhetens befohmad. Nu talar du om Enighet o. h. ärbuder förlikning, när du ej mera ser dig tilfalle at utöfva dina olagligheter. Hwarföre talte du icke om Enighet när du war i Norrköping 1769, eller hwarföre förefår du icke nu någon wacker Säkerhets-Plan. Om du ej wet något ondt med dig i ditt Samwete, så behöfde du ej frukta för redogörelse-dagen, den du önskar at han måtte under mycken Enighet (hwarmed du menar kallsinrighet och efterlåtenhet) snart löpa til ånda, och blifwa ju fortare ju håldre; på det du sedan, kan hånda både med list o. h. wåld, må så mycket starkare kunna förskantsa och befästa dig i dina orättmåttiga besittningar. Emedlertid bjuder du nu til, at under den wackra Enighets-lærswen så förflåda dig, at åtminstone den enfaldiga må hålla dig för et Politiskt Helgon; men kom ihog, om jag får brufa den liknelsen, huru åsnan iflådde sig Leionets hud, på det man skulle hålla henne för et Leion, då likwål hennes långa öron stücko sig ut genom huden, och röjde hwad hon war. Nu torde du tänka, at du med det enda ordet Enighet skal kunna förgylla och nedtysta dina brott: men de böra dock ej allenast blifwa offenteligen updagade, utan ock rättwisligen beifrade; på det war Swenska allmänhet med gladaste och wisaste öfvertygelse måtte finna, at här än gi was Patrioter som på Frihetens Lagens och Sanningens Altare hembära Rättwisans sina skuldiga offer.

www.books2ebooks.eu